

УДК 342.95

В. Е. Нечаєв, ад'юнкт кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ

ВИДИ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ, ЩО НАДАЮТЬСЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ

Присвячено висвітленню наукових підходів щодо виокремлення видів публічних послуг, які надаються Національною поліцією України. Здійснено чіткий розподіл видів публічних послуг, що надаються відповідними підрозділами Національної поліції України, виходячи з різних наукових положень та нормативно-правових актів.

Ключові слова: адміністративна послуга; види; класифікація; послуга; поліцейська послуга; публічна послуга.

The scientific article is devoted to the coverage of scientific approaches to distinguish the types of public services provided by the National Police of Ukraine. Based on various scientific regulations and legal acts, a clear division of the types of public services provided by the relevant departments of the National Police of Ukraine has been made.

The types of public services provided by the National Police of Ukraine can be distinguished in the following areas: 1) related to the issuance of permits for firearms, ammunition, and other objects; 2) road safety; 3) security activities (protection of property of citizens, organizations, as well as objects subject to mandatory protection, etc.).

Specific types of public services provided by the National Police are identified, in particular: 1) by the departments of expert service: certification of weapons, constructively similar products, pillboxes, pyrotechnic articles of domestic use and fireworks with issuance of certificates; 2) units of the National Police: issuance of permits for the purchase and transportation of firearms, ammunition, and other items subject to a permit system (for legal entities and individuals); issuance of a permit for storage and wearing (registration, re-registration) of reward weapons, hunting, cold, pneumatic weapons, and other objects subject to the permissive system; Re-registration of weapons at the place of its registration from one owner to another; issuance of a permit (registration of documents) for the opening and operation of facilities licensing system, working with explosive materials, pyrotechnic workshops and other objects; issue of duplicate documents of permissive character in case of their loss or damage.

Key words: administrative service; types; classification; service; police service; public service.

Постановка проблеми. Ухвалення Стратегії сталого розвитку “Україна-2020”, якою було закріплено чотири основні напрями розвитку нашої країни, є важливою передумовою впровадження в державі європейських стандартів життя, виходу України на провідні позиції світу, забезпечення на якісно новому рівні прав,

© **В. Е. Нечаєв, 2017**

свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб. Одним із них є “вектор безпеки”, який передбачає комплекс дій правового та організаційного характеру, що зумовлено необхідністю здійснення певної реформи. Він уміщує здійснення дев’яти самостійних, але водночас пов’язаних одною метою реформ. Запропонована та поступово здійснювана реформа правоохоронної системи передбачає саме коригування завдань і функцій правоохоронних органів, зміну ставлення органів правопорядку до виконання службових обов’язків у напрямі усвідомлення їх як надання оплачуваних державою послуг щодо забезпечення безпеки кожної людини, її особистих та майнових прав, суспільних і державних інтересів [1].

Мета статті – розкрити основні види публічних послуг, що надаються Національною поліцією України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню особливостей діяльності органів публічної влади щодо надання публічних, у тому числі й адміністративних послуг населенню присвятили свої праці такі науковці, як: В. Б. Авер’янов, Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, І. П. Голосніченко, К. К. Афанасьєв, С. В. Ківалов, І. Б. Коліушко, А. Т. Комзюк, О. В. Кузьменко, Є. О. Легеза, Г. М. Писаренко, В. П. Тимошук та ін. Але все ж питання публічних послуг, що надаються Національною поліцією України, потребують подальшого їх детального вивчення.

Виклад основного матеріалу. Згідно зі ст. 2 Закону України “Про Національну поліцію”, основними завданнями поліції є надання поліцейських послуг у сферах: 1) забезпечення публічної безпеки і порядку; 2) охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; 3) протидії злочинності; 4) надання допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги (в межах, визначених законом). Введення нового терміна “надання послуг” дало змогу зробити значний крок до переосмислення ролі, завдань і призначення Національної поліції, наближення її діяльності до європейських стандартів. Це має сприяти покращанню реагування на всі звернення громадян, поліпшенню виконання публічно-сервісної функції поліції шляхом надання якісних послуг населенню.

Запровадження терміна “поліцейські послуги” для характеристики завдань Національної поліції свідчить про намагання змінити філософію цього виду правоохоронного органу – трансформувати його функції з контрольно-репресивних на сервісні. Закон України “Про Національну поліцію” від 02.07.2015 р. № 580-VIII задає правильний напрям для формування правоохоронного органу нової якості, хоча, безперечно, від тексту цього Закону та назви органу така якість залежить не настільки суттєво, наскільки на неї впливатиме подальша практика добору кадрів, організації їхньої роботи, матеріально-технічного забезпечення та комунікації поліцейських із суспільством [2].

Громадськість погоджується та насправді схвалює здійснення поліцією легітимної влади доти, доки помітно, що поліція виконує свої завдання в етично прийнятні способи й заради гідних демократичних цінностей. Своєю чергою, коли вона задовольняє ці вимоги, поліція має повне право розраховувати, що громадськість довірятиме їй виконувати її обов’язки та співпрацюватиме з нею в цьому [3].

Забезпечення спокою та закону в суспільстві саме і є класичними загальними цілями поліції та її головною відповідальністю, яку часто називають завданням забезпечення поліцією “публічного порядку”. Це дуже широке поняття, яке охоплює цілу низку заходів, що здійснює поліція, серед яких можна назвати охорону безпеки й недоторканності осіб (як фізичних, так і юридичних) і майна (як приватного, так і публічного) та застосування закону у відносинах між державою і приватними особами, а також між особами [3].

Запровадження терміна “поліцейські послуги” та введення його у правовий обіг спрямовано на те, щоб:

- по-перше, зробити поліцію захисником прав і свобод людини, а також прав і законних інтересів суспільства, як це, власне, має бути в сучасній демократичній державі;

- по-друге, повернути довіру населення насамперед шляхом наближення правоохоронців до громадян, через їх максимальне залучення до роботи на вулицях, а не в кабінетах;

- по-третє, підвищити якість та ефективність взаємодії правоохоронців з усіма інститутами громадськості, а також з іншими органами влади та місцевого самоврядування;

- по-четверте, забезпечити високий рівень мобільності та оснащеності поліцейських;

- по-п’яте, оптимізувати організаційно-функціональну та штатну структури поліцейських сил, а також витрати на їх утримання. Це має сприяти створенню поліції саме як сервісної служби, що відображає прагнення влади змусити правоохоронну систему служити інтересам громадян і суспільству в цілому, захищати та сприяти їх нормальній реалізації [4].

Публічно-сервісну функцію в діяльності Національної поліції України можна розглядати в широкому та вузькому розуміннях. У *широкому розумінні* – це нормативно визначена діяльність спеціально створеної державної інституції, яка спрямована на виконання завдань і функцій держави щодо забезпечення прав і свобод людини, а також захист інтересів суспільства й держави, підтримання публічного порядку та безпеки, протидії злочинності.

Якщо розглядати *публічно-сервісну функцію Національної поліції України у вузькому розумінні*, то ця діяльність спрямована на надання публічних послуг у сфері публічної безпеки і порядку, що здійснюється за заявою фізичних та юридичних осіб, і на набуття, зміну чи припинення прав або обов’язків у відповідній сфері публічних відносин [5].

Правовою основою публічно-сервісної функції Національної поліції України є: постанови Кабінету Міністрів України від 26.10.2011 р. № 1098 “Деякі питання надання підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби платних послуг” (назва – в редакції 2015 р.), від 04.06.2007 р. № 795 “Про затвердження переліку платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби, і розміру плати за їх надання” (те саме), від 28.10.2015 р. № 889 “Про утворення територіальних органів з надання сервісних послуг Мініс-

терства внутрішніх справ”, від 23.12.2015 р. № 1138 “Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань діяльності територіальних органів з надання сервісних послуг Міністерства внутрішніх справ”, від 02.11.2016 р. № 770 “Деякі питання надання адміністративних послуг у сфері міграції”, наказ МВС України від 18.01.2016 р. № 28 “Про організацію взаємодії підрозділів Експертної служби МВС із територіальними органами з надання сервісних послуг МВС”.

Проаналізувавши вищезазначені нормативно-правові акти, виокремлюємо певні види публічних послуг, що надаються Національною поліцією, зокрема:

1) *підрозділами експертної служби:*

– сертифікація зброї, конструктивно схожих на неї виробів, набоїв, піротехнічних виробів побутового призначення та феєрверків із видачею сертифікатів (за схемами згідно з ДСТУ 3413);

2) *підрозділами Національної поліції:*

– видача дозволів на придбання і перевезення вогнепальної зброї, боєприпасів, інших предметів, на які поширюється дозвільна система (для юридичних та фізичних осіб);

– видача дозволу на зберігання і носіння (реєстрація, перереєстрація): нагородної зброї; мисливської, холодної, пневматичної зброї, інших предметів, на які поширюється дозвільна система;

– переоформлення зброї за місцем її обліку з одного власника на іншого;

– видача дозволу (оформлення документів) на відкриття та функціонування об’єктів дозвільної системи, що працюють із вибуховими матеріалами піротехнічних майстерень та інших об’єктів відповідно до Положення про дозвільну систему, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.1992 р. № 576;

– видача дублікатів документів дозвільного характеру в разі їх втрати або пошкодження;

– видача ліцензії на:

1) виробництво та ремонт вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 мм і швидкістю польоту кулі понад 100 м/с, торгівлю вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 мм і швидкістю польоту кулі понад 100 м/с; 2) виробництво спеціальних засобів, заряджених речовинами слезоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продаж; 3) надання послуг з охорони власності та громадян; 4) на провадження діяльності, пов’язаної з виробництвом, торгівлею піротехнічними засобами; 5) провадження діяльності, пов’язаної з наданням послуг стрільбищами невійськового призначення, та функціонування мисливських стендів;

– переоформлення ліцензії, видача дубліката ліцензії, видача копії ліцензії відповідно до вищезазначеного переліку;

– оформлення та видача: 1) дозволу на перевезення надгабаритних, великогабаритних вантажів; 2) документів щодо погодження маршрутів дорожнього перевезення небезпечних вантажів;

– забезпечення супроводження для безпечного перевезення негабаритних, великовагових і небезпечних вантажів, автобусів та інших транспортних засобів спеціалізованими автомобілями Національної поліції з використанням спеціальних світлових або звукових сигналів;

– обстеження з виїздом на місце території або окремих ділянок автомобільних доріг, вулиць і залізничних переїздів, на яких планується розміщення об'єктів дорожнього сервісу, малих архітектурних форм; ділянок вулично-дорожньої мережі, на яких планується відкриття нових або перегляд діючих маршрутів руху транспортних засобів, залучених до перевезення пасажирів;

– підготовка і видача технічних умов на розміщення об'єкта дорожнього сервісу та малої архітектурної форми;

– перевірка проектної документації щодо будівництва, реконструкції та ремонту автомобільних доріг, вулиць і залізничних переїздів, об'єктів дорожнього сервісу, інших дорожніх споруд; забудови окремих територій населених пунктів; генеральних планів окремих забудов у населених пунктах; проектів комплексних схем організації руху та спорудження ліній міського електричного транспорту; схем організації дорожнього руху на відповідність технічним умовам та нормативно-правовим актам з безпеки дорожнього руху з подальшим оформленням документів щодо її розгляду та затвердження з наданням погодження або відмови в наданні погодження;

– доставка, зокрема з використанням спеціальних транспортних засобів, затриманих за порушення правил, норм і стандартів у сфері безпеки дорожнього руху або технічно несправних транспортних засобів, до визначеного замовником місця їх зберігання.

Крім того, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 05.08.2015 р. № 609 “Про затвердження переліку органів ліцензування та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України”, МВС України визнано органом ліцензування у відповідних видах господарської діяльності, а саме:

– виробництво та ремонт вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 мм і швидкістю польоту кулі понад 100 м/с; торгівля вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 мм і швидкістю польоту кулі понад 100 м/с;

– виробництво спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продаж;

– охоронна діяльність.

Необхідно погодитись із тезою Є. О. Легези, який стверджує: “Отримання дозволу у сфері обігу зброї складне і вимагає від громадянина збирання великого переліку документів у різних суб'єктах державної влади. З іншого боку, держава повинна забезпечити належний громадський порядок та безпеку для громадян нашої держави” [6, 70].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Отже, на підставі викладеного види публічних послуг, що надаються Національною поліцією України, можна виокремити в таких сферах:

1) пов'язана з видачею документів дозвільного характеру щодо вогнепальної зброї, боєприпасів, інших предметів;

2) безпеки дорожнього руху;

3) охоронної діяльності (охорона майна громадян, організацій, а також об'єктів, що підлягають обов'язковій охороні тощо).

Список використаних джерел:

1. Джафарова О. В. Щодо розуміння категорії “публічно-сервісна діяльність” Національної поліції / О. В. Джафарова // Безпека дорожнього руху: правові та організаційні аспекти : матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф. (Кривий Ріг, 22 листопада 2016 р.) / Донецьк. юрид. ін-т МВС України. – Кривий Ріг, 2017. – С. 72–73.
2. Чим відрізнятиметься нова поліція: головні факти [Електронний ресурс] // VGORODE.UA: сайт. – Режим доступу : <http://lviv.vgorode.ua/news/sobytyia/263243-chym-vidrizniatymetsia-nova-politsiia-holovni-fakty>
3. Статус поліції: міжнародні стандарти і зарубіжне законодавство / за заг. ред. А. Банчука. – К. : Вид. Москаленко О. М. – 2013. – С. 24–31.
4. Ластович Д. М. Місце та значення поліцейських послуг в діяльності Національної поліції. Форум права [Електронний ресурс] / Ластович Д. М. – 2016. – № 1. – С. 141–146. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2016_1_25.pdf
5. Джафарова О. В. Щодо розуміння категорії “публічно-сервісна діяльність” Національної поліції / О. В. Джафарова // Безпека дорожнього руху: правові та організаційні аспекти : матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф. (Кривий Ріг, 22 листопада 2016 р.) / Донецький юрид. ін-т МВС України. – Кривий Ріг, 2016. – С. 55–58.
6. Легеза Є. О. Порядок надання адміністративних послуг міліцією громадської безпеки у сфері обігу зброї / Є. О. Легеза // Вісник Академії митної служби України. Серія: “Право”. – 2010. – № 2. – С. 66–70.

УДК 343.125

В. М. Поцілуйко, аспірант Запорізького національного університету

ПІДСТАВИ ТА ПОРЯДОК ЗАСТОСУВАННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО І АДМІНІСТРАТИВНОГО ДОСТАВЛЕННЯ ТА ПРИВОДУ ОСОБИ

Визначено підстави та порядок застосування кримінально-процесуального й адміністративного доставлення та приводу особи. Наведено аргументи, що вказують на наукову доцільність порівняльно-правового дослідження таких заходів забезпечення провадження в кримінальних справах і справах про адміністративні правопорушення. З'ясовано характер обмежень прав і свобод осіб під час застосування відносно них кримінально-процесуального й адміністративного доставлення та приводу.

Ключові слова: адміністративне доставлення особи; затримання особи на підставі ухвали слідчого судді; суд із метою приводу; привід особи.

The article defines the grounds and procedure for the application of criminal procedural and administrative delivery and the person's case. The following arguments indicate the scientific expediency of a comparative legal study of the measures to ensure the conduct of criminal proceedings and cases of administrative offenses. The nature of

© **В. М. Поцілуйко, 2017**